

พ ร ะ ม ห า กั ส ส ป เ ถ ร ะ

(๑)

ชนผู้ปรารถนาอายุ วรรณะ ยศ เกียรติ สวรรค์ ความ
เกิดในตระกูลสูง และความเพลินใจ พึงทำความไม่ประมาทให้
มากยิ่งขึ้น บัณฑิตทั้งหลายย่อมสรรเสริญความไม่ประมาทใน
การทำบุญ บัณฑิตผู้ไม่ประมาทแล้ว ย่อมยึดถือประโยชน์ทั้ง
สองไว้ได้ คือประโยชน์ในปัจจุบัน และประโยชน์ในสัมปรายภพ

พระมหาทักษส ปุณฺณโก (๑)

๓๘

เวลาแห่งการประพฤติปฏิบัติธรรม เป็นเวลาที่มีคุณค่าอย่างยิ่ง เพราะเราจะได้ประพฤติปฏิบัติธรรมตามคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งเป็นลัทธิธรรมที่นำพาชีวิตให้เข้าถึงความสุข หลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งมวล และไม่ต้องวนเวียนอยู่ในกระแสแห่งความทุกข์อีกต่อไป ดังนั้นเวลาที่เราได้ฝึกฝนอบรมใจให้หยุดนิ่งนี้ จึงเป็นช่วงเวลาที่ดีที่สุด ต่อตัวของเราเอง เมื่อเรารักตัวเองห่วงใยตัวเอง ก็ควรทำตนให้หลุดพ้นจากความทุกข์มุ่งแสวงหาความสุข แสวงหาสาระที่แท้จริงของชีวิตคือพระรัตนตรัยภายในตัวให้ได้เร็วที่สุด ชีวิตเราจะได้ปลอดภัยทั้งในโลกนี้และโลกหน้า

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสพุทธพจน์ใน อัญญสูตร ว่า

“ชนผู้ปรารถนาอายุ วรรณะ ยศ เกียรติ สวรรค์ ความเกิดในตระกูลสูง และความเพลินใจ พึงทำความไม่ประมาทให้มากยิ่งขึ้น บัณฑิตทั้งหลายย่อมสรรเสริญความไม่ประมาทในการทำบุญ บัณฑิตผู้ไม่ประมาทแล้ว ย่อมยึดถือประโยชน์ทั้งสองไว้ได้ คือประโยชน์ในปัจจุบัน และประโยชน์ในสัมปรายภพ”

ความหวังและความปรารถนาทั้งมวลจะกลายเป็นจริงได้ ต้องอาศัยบุญช่วย ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยากให้มีอยากให้เป็นนั้น

พระมหากัสสปเถระ (๑)

๓๕

ลำพังการสวดอ้อนวอนอย่างเดียว ไม่สามารถช่วยให้ความปรารถนาของเราสำเร็จได้ ต้องประกอบเหตุคือทำบุญไว้ เพราะบุญเป็นสิ่งที่อยู่เบื้องหลังความสุข และความสำเร็จทุกอย่าง ผลบุญที่ได้ทำไว้อย่างดีแล้วในอดีต จะส่งผลเป็นความสุขในปัจจุบัน เมื่ออยากให้ปัจจุบันเป็นอดีตที่ดีของอนาคต ต้องหมั่นสั่งสมบุญไว้ให้มากๆ

เพราะฉะนั้น เมื่ออธิษฐานจิต คิดปรารถนาสิ่งใดๆ ไปได้ ต้องทุ่มเทสั่งสมบุญควบคู่กันไปด้วย เหมือนเรื่องราวการสร้างบารมีของพระมหากัสสปเถระ ผู้ปรารถนาอยากได้บรรลุมรรคผลนิพพานพร้อมกับให้ได้ความเป็นเลิศในหมู่ภิกษุสงฆ์ผู้ทรงจุดศรัทธา ๑๓ ท่านได้ทุ่มเทสร้างบุญทุกอย่างเพื่อต่อเติมความปรารถนาที่ตั้งใจไว้ให้กลายเป็นจริง กว่าความปรารถนานั้นจะสำเร็จ ต้องใช้เวลายาวนานผ่านไปถึงหนึ่งแสนกับ

*เรื่องมีอยู่ว่า ในสมัยของพระผู้มีพระภาคเจ้าพระนามว่า ปทุมุตตระ มีกุฎุมพิตานหนึ่งชื่อ เวเทหะ มีทรัพย์สมบัติ ๘๐ โกฏิ อาศัยอยู่ในเมืองหงสาวดี กุฎุมพิตานนี้ เป็นอุบาสกผู้นับถือพระรัตนตรัย ยึดเอาพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นที่พึ่งที่ระลึก ตามปกติช่วงสายท่านจะไปถวายภัตตาหารที่วัด เวลาเย็นก็ถือ

พระมหาทักษสกลเถระ (๑)

๔๐

ของหอม และดอกไม้เพื่อไปฟังธรรม ท่านมีจิตเลื่อมใสสักการบูชาพระผู้มีพระภาคเจ้าเป็นประจำ

มีอยู่วันหนึ่งท่านได้นิมนต์พระลัมมาลัมพุทเธเจ้า พร้อมด้วยภิกษุสงฆ์จำนวนมากไปฉันภัตตาหารที่บ้าน ในระหว่างนั้นพระมหานิสสเถระได้เดินบิณฑบาตผ่านไปบริเวณหน้าบ้านของเวเทหอุบาสกพอดี อุบาสกเห็นเข้า จึงลุกไปกล่าวเชื้อเชิญให้ท่านเข้ามาฉันภัตตาหารในบ้านร่วมกับพระบรมศาสดา และเหล่าภิกษุสงฆ์ แต่พระเถระเป็นผู้ประพฤติธุตงค์คุณข้อบิณฑบาตเป็นวัตร ฉะนั้นท่านจึงตอบปฏิเสธอุบาสก และเมื่อท่านได้รับอาหารแล้วก็ออกเดินจากไป

ครั้นอุบาสกส่งพระเถระไปแล้ว ก็เข้าไปกราบทูลพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ พระมหานิสสเถระ แม้เมื่อข้าพระองค์เชื้อเชิญให้มาฉันภัตตาหาร ร่วมกับพระพุทเธองค์ก็ไม่ปรารถนาจะเข้ามา พระเถระนี้มีคุณยิ่งกว่าพระองค์หรือพระเจ้าข้า” ธรรมดาการตระหนี่คุณความดีไม่มีกับพระพุทเธเจ้าอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นพระองค์จึงตรัสว่า “ดูก่อนอุบาสก พวกเรานั่งคอยรับภิกษาอยู่ในบ้าน แต่ภิกษุนั้นไม่รอคอยรับอาหารจากใคร พวกเราอยู่เสนาสนะใกล้บ้าน ส่วนภิกษุนั้นอยู่เฉพาะในป่าเท่านั้น พวกเราอยู่ในที่มุงบัง แต่ภิกษุนั้นอยู่เฉพาะกลางแจ้ง

พระมหาสังฆมณฑล (๑)

๔๑

เท่านั้น” จากนั้นพระองค์ก็พรรณนาคุณของพระมหานิสสเถระ
ประหนึ่งจะทำมหาสมุทรให้เต็ม

พระเถระท่านเป็นผู้ถือธุดงค์วัตร ๑๓ อย่าง เรามา
ศึกษาดูว่าคืออะไร และมีอะไรบ้าง ธุดงค์ คือ องค์คุณหรือข้อ
วัตรปฏิบัติสำหรับเป็นอุบายขัดเกลาจิตใจ เป็นจริยาวัตรพิเศษ
สำหรับภิกษุ ที่ช่วยส่งเสริมให้เป็นผู้มีความมกน้อย สันโดษ จะมี
ใครสมัคใจสมาทานก็ได้ไม่ได้บังคับว่าจะต้องปฏิบัติทุกรูป มี ๑๓
ข้อ คือ **ปิงสุกุลิกังคะ** ถือผ้าบังสุกุลเป็นวัตร หมายถึงไม่รับจีวร
ที่เขาถวาย แต่จะเที่ยวแสวงหา และใช้เฉพาะผ้าบังสุกุลเท่านั้น

เตจวิริกังคะ ถือการใช้เฉพาะผ้าไตรจีวรเป็นวัตร คือใช้
ผ้าเพียง ๓ ผืนเท่านั้น ท่านจะไม่มีจีวรมากไปกว่านี้ **ปิมทปาทิกังคะ**
ถือการเที่ยวบิณฑบาตเป็นวัตร คือเมื่อออกบิณฑบาตยามเช้าได้
อาหารมาเท่าไร ก็จะฉันเฉพาะที่ได้มาเท่านั้น ไม่ยินดีที่จะหามาเพิ่ม
หรือญาติโยมจะถวายเพิ่มอีกท่านก็ไม่รับ

สพทานจาริกังคะ ถือการเที่ยวบิณฑบาตไปตาม
ลำดับตรอกเป็นวัตร ไม่เจาะจงว่าจะไปรับบาตรหลังใดหลังหนึ่ง
ถึงบ้านหลังไหนก่อนก็รับหลังนั้น ไม่จำแนกว่าเป็นอาหาร
ประณีตหรือไม่ประณีต

เอกาสนิกังคะ ถือการนั่งฉันครั้งเดียวเป็นวัตร หมายถึง

พระมหาทักษส ปุณฺณ (๑)

๔๒

ฉันวันละครึ่งหรือมือเดียวเท่านั้น ถ้าลูกจากอาสนะแล้วจะไม่ฉันอาหารอีก **ปัตตปิณฑิกังคะ** ถือการฉันเฉพาะในบาตรเป็นวัตร ไม่ใช่ภาชนะอย่างอื่น ซึ่งพวกเราคงเคยเห็นพระป่าหรือพระธุดงค์ ท่านมักจะฉันเฉพาะในบาตร แสดงว่าท่านกำลังประพฤติธุดงค์วัตรข้อนี้อยู่

ขลุปลงภาภัตติกังคะ ถือการไม่รับภัตที่เขานำมาถวาย ภายหลัง หมายถึงเมื่อตั้งใจลงมือฉันแล้ว แม้จะมีคนนำอาหารอย่างดีมาถวายอีกก็จะไม่รับเพิ่ม มีเท่าไรก็ฉันเท่านั้น **อารัญญิกังคะ** ถือการอยู่ป่าเป็นวัตร อยู่ตามป่าตามถ้ำ ไม่พักในบ้านหรือในเมืองที่มีผู้คนอาศัยอยู่ **รุกขมุลิกังคะ** ถือการอยู่โคนต้นไม้เป็นวัตร คือจะปฏิบัติธรรมอยู่ตามโคนต้นไม้เท่านั้น ไม่เข้าไปอาศัยอยู่ตามกุฏิวิหาร แม้ฝนจะตกแดดจะออกก็ตาม ท่านจะอาศัยเพียงกลดเป็นเครื่องมุงบัง

อัปภอกาลิกังคะ ถือการอยู่ในที่โล่งแจ้งเป็นวัตร **โสสานิกังคะ** ถือการอยู่ป่าช้าเป็นวัตร **ยถาสันถติกังคะ** ถือการอยู่ในเสนาสนะแล้วแต่เจ้าหน้าที่จัดให้ ไม่ว่าจะดีหรือไม่ดี ก็ที่พักอาศัยและใช้สอยตามที่ได้รับมา ไม่เป็นคนเลือกมาก และประการสุดท้ายคือ **เนลัชชิกังคะ** ถือการนั่งเป็นวัตร หมายถึงการอยู่ด้วยอิริยาบถ ๓ คือ การเดิน การยืน การนั่ง เว้นการนอน

พระมหาโกศลปเถระ (๑)

๔๓

นี่เป็นจุดคงควัตร ๑๓ ข้อโดยย่อ ฝ่ายอุบาสกได้ฟังแล้ว บังเกิดความเลื่อมใสในท่านพระมหาวิมลโกศลเถระมากยิ่งขึ้น จึงปรารถนาอยากได้เป็นผู้มีคุณธรรมสูงส่งอย่างนั้นบ้าง และตั้งความปรารถนาอยากจะเป็นผู้เลิศแห่งภิกษุทั้งหลายผู้ทรงจุดคง และกล่าวสอนจุดคง ในศาสนาของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์หนึ่งในอนาคตกาล

ก่อนที่พระบรมศาสดาจะเสด็จกลับวัด อุบาสกได้นิมนต์พระบรมศาสดามาฉันภัตตาหารที่บ้านอีกครั้ง พระพุทธองค์ตรัสถามว่า “อุบาสก ภิกษุสงฆ์สาวกของตถาคต มีจำนวนมากถึงหกล้านแปดแสนรูป เธอจะนิมนต์มาฉันกี่รูปล่ะ” อุบาสกผู้มีใจกว้างใหญ่กราบทูลว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญขอภิกษุสงฆ์ทุกรูปจงรับภิกษาของข้าพระองค์ อย่าให้เหลือแม้สามเณรรูปเดียวไว้ในวิหาร พระเจ้าข้า” อุบาสกเมื่อรู้ว่า พระบรมศาสดาทรงรับนิมนต์แล้ว จึงได้เที่ยวชักชวนญาติมิตรสหาย และสัมพันธชนให้มาร่วมกันเอาบุญใหญ่ ช่วยกันถวายภัตตาหารเป็นมหาสังฆทานร่วมกัน

ลองนึกดูว่า การมีโอกาสดำถวายทานกับพระภิกษุสงฆ์มากถึง ๖,๘๐๐,๐๐๐ รูป แล้วยังไม่รวมถึงสามเณรซึ่งไม่รู้ว่าจะมีเท่าไร การสร้างบุญในสมัยนั้นจะก่อให้เกิดมหาปีติขนาดไหน

พระมหาทักษส ปุณฺณโก (๑)

๔๔

ผู้ที่สามารถจะเลี้ยวพระได้มากขนาดนั้น แสดงว่าต้องมีกำลังบุญมาก มีกำลังทรัพย์ และกำลังหมู่ญาติพวกพ้องบริวารมาก ส่วนว่าท่านจะเลี้ยวพระได้อย่างไร และอานิสงส์แห่งการถวายมหาสังฆทานในครั้งนั้น จะส่งผลอันยิ่งใหญ่ต่ออุบาสิกท่านนี้ อย่างไรบ้าง คงต้องมาติดตามกันในครั้งต่อไป คราวนี้ก็ให้ทุกคนนั่งธรรมะกันอย่างมีความสุข ให้รักในการสั่งสมบุญกุศลให้มากๆ ให้เก็บเกี่ยวเอาบุญเป็นเสบียงในการเดินทางไกลข้ามวัฏสงสารไปได้ให้มากที่สุด เราจะได้ไปถึงจุดหมายปลายทางคือ ที่สุดแห่งธรรมพร้อมๆ กัน

